

meghosszabbítják a maguk gyümölcsét. Megsokszorozzák a jövedelmet és az erdők tartamos gazdaságát, a nemzet törzsvagyonát örök időkre biztosítják.

Ez a cél lebegjen a magyar erdőgazda szeme előtt is!

Divald Béla.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

HIRDETMÉNY.

A folyó évi tavaszi erdészeti államvizsgálat április hó 27-én s az erre következő napokon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni.

Budapest, 1914. évi április hó 6-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozás. *Kostenszky Béla* m. kir. erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja f. évi márczius hóban Máramaros-szigeten elhunyt.

Béke hamvaira!

Az Országos Erdészeti Egyesület idej közgyűlése Kassa város szives meghívása folytán valószínűleg augusztus hó 23-án Kassán lesz, kapcsolatosan kirándulásokkal Kassa város erdeibe, továbbá a szomolnokhutai és delnekakasfalvi kincstári erdőgondnokságokba. A közgyűlés és a kirándulások részletei egyébiránt megállapítva még nincsenek s így kérjük, hogy e hiradásunkat egyelőre csak általános tájékoztatónak sziveskedjék tekinteni.

Az 1914—1915. évre szóló állami költségvetés erdészeti vonatkozásaiban lényegileg kevésben tér el az 1913. évitől. Az ország mai pénzügyi viszonyai mellett nem is várhattuk, hogy a költségvetés a gyorsabb ütemű fejlődés eszközeit nyujtsa. Meg

kell elégednünk azzal, hogy jelen alakjában is a haladást, habár a lassu haladást biztosítja.

Az *állami erdők* összes bevételei 31,207.920 K-val vannak előirányozva (1913-ra 28,417.055 K), a rendes kiadások 22,446.432 K-val (1913-ra 20,110.484 K), az átmeneti kiadások 419.414 K-val (271.233 K), a beruházások 1,600.000 K-val (1,750.751 K). Az összes kiadások ekként 24,465.846 K-t érnek el, szemben az 1913. évi 22,132.468 K-val.

A rendes kiadások emelkedése legnagyobb részt a házilagos fatermelés fokozatos kiterjesztésével emelkedő fatermelési és szállítási költségekre esik (+ 1,477.720 K), amivel szemben természetesen a bevételek megfelelő emelkedése is áll.

A személyi járandóságok 109.186 K többletet mutatnak fel, amely összegben esedékessé váló személyi pótlékokon kívül többek között 5 uj segéderdőmérnöki, 2 uj erdőszámtisztí, 2 uj számgyakornoki és 11 uj erdőőri állással járó többkiadás foglaltatik benn. A személyzetszaporítást a megszerzett uj birtokok ellátása és a belterjesebb erdőgazdasággal össze nem egyeztethető nagy erdőgondnokságok megosztása teszi elkerülhetlenné. Ezt az intézkedést bizonyára helyesléssel fogadhatjuk, csak azután idővel gondoskodás történjék az iránt, hogy a legalsó fizetési osztályba sorozott állások a megfelelő magasabb osztályokba is átsoroztassanak, nehogy az uj állások szervezése a létszámarányt tartósan megrontsa.

A létszámarány teljes rendezését egyébiránt ez a költségvetés sem hozza meg.

A dologi kiadások terén a lótartási átalányok 30.900 K-val emeltettek, amennyiben a most általánosan megállapított és elégtelennek bizonyult 1200 K-ás lótartási átalányok fokozatos emelése van tervbe véve.

Az átmeneti kiadások többnyire vasutépítési és vizszabályozási hozzájárulásokból állanak.

A beruházásoknál a kezelési építkezések tétele változatlan (416.800 K), ugyszintén az üzleti építkezésekre szánt 301.000 K is alig tér el az előző évi összegtől. 150.000 K-t irányoztak elő a beszercebányai erdőigazgatóság székházának befejezésére és 14.000 K-t a máramaroszigeti erdőigazgatóság uj székházának

előkészítő munkálataira. Változatlan a havasok berendezésére fordítandó összeg (50.000 K) és ugyancsak az 1913. évi összeggel egyező az erdőfeltárási beruházások összege: 535.600 K, amely összeg ugyan a fenforgó nagy szükséglettel szemben nem elegendő, de esetleg a várható mérlegjavulás összegével gyarapodni fog.

Az állami kezelésbe vett községi erdők és kopár területeknél a személyi járandóságok 1,589.352 K-val irányoztattak elő (+ 44.647 K), A mult évhez képest jelentkező többletben szerepel 10 új főerdőőri és 10 új erdőőri állás költsége, továbbá 6837 K „díjtalan“ erdőmérnökgyakornokok napidijaira. A főiskolai tulprodukció következtében a kormány ismét az elé a kényszerűség elé állított, hogy az egykori műszaki díjnokok mintájára fölös gyakornokokat fogadjon szolgálatába, hogy ezeknek alkalom adassék az államvizsga letehetéséhez szükséges gyakorlatot megszerezni. Csupán a cím és némileg a napidij változott, hogy a cím ne legyen akadály annak, hogy a gyakornokok szolgálati ideje teljesen beszámíttassék, ha továbbra is állami szolgálatban maradnak.

A dologi kiadások 1,460.000 K-val (1,389.414 K), az átmeneti kiadások 23.300 (37.760 K) K-val, végül a bevételek 900.000 (896.040 K) K-va vannak kimutatva.

Az erdőfelügyelőségek, az erdőőri szakiskolák és az országos erdei alap költségvetései érdemleges változást nem szenvedtek.

Kopár területek befásításának előmozdítására 1,400.000 K-t (1,300.000 K) irányoztak elő. Közelebbi felvilágosítást e munkálatok programjára ebből a költségvetésből sem merithetünk.

Az erdővásárlási alap 1912. év végével 6,713.487 K 92 f tőkével birt, de ennek daczára akcióképtelen, mert ebből a vagyon-

500 év óta gyógyítanak csuvt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsénteplicz

radioaktiv kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvizgyógyintézet. Diétetikus konyha. *Új fürdők. Új szállodák. Új iszapfürdők.* Házikúrához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a fürdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezményt élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

ból 2,799.800 K a vasuti törzsrészvény, 2,934.061 K 56 f pedig a bevételi hátralék, ezenfelül pedig a hertneki birtok vételárhátraléka 2,580.405 K 81 f, a zborói birtok törlesztetlen jelzálogkölcsoné 319.143 K 11 f, úgy, hogy tulajdonképen az alap teljesen tehetetlen, éppen oly időben, amikor nagy szükség volna akcióképességére.

1912-ben a kincstári birtok csupán 926·56 kat. holddal gyarapodott, amiből 605 hold esik *Kiszély* Árpád dr. csorbai birtokára, 96·77 hold az ismert szabédi kísérleti telepre. A hertneki birtok jelzálogkölcsonének kamatja és bélyegilletéke 131.428 K-val terheli ebben az évben az alapot, e kölcsön törlesztésére csak 8106 K 17 f fordíttatik. Így jelentkeznek ennek az igen előnytelen vásárnak hosszú időre kiható terhei.

Az iparosok faszükségletének közvetlen fedezése érdekében az Országos Iparegyesület a mult évben fölterjesztéssel fordult a földmivvelésügyi minisztériumhoz, amelytől a következőkben ismertetett választ nyerte: A minisztérium hangsulyozza, hogy az állami erdők vezetésénél egyik főirányelve az, hogy a kincstári erdők fatermése ne tövön, hanem kitermelt állapotban értékesíttessék. Ez a rendszer részben már érvényre jutott, részben az előfeltételek teljesülésével, fokozatosan életbe fog lépni. A házilagosan termelt fatömegnek csak egy része értékesíttetik több évre előre kötött szerződések alapján, igen jelentékeny és évről-évre szaporodó fatömeg értékesítése úgy történik, hogy a közlekedési utakhoz, hozzáférhető helyre szállítva és a keresletnek és helyi viszonyoknak megfelelő kisebb csoportokra osztva kerül versenytárgyalás alá. Így pl. a tiszamenti kincstári erdőknek évi közel 300.000 m^3 -es fatermése 500—1000 m^3 -es részletekben kerül évről-évre eladásra és hasonló eljárást igyekszik a miniszter a Vág, Garam és Maros folyókra hajló kincstári erdőkben is meghonosítani. A besztercebányai, zsarnóczai, liptóujvári, tótsóvári, lippai és lugosi kerületekben már most mintegy 50.000 m^3 lágy- és 25.000 m^3 keményhaszonfa kerül évről-évre apró részletekben eladásra, sőt Szomolnokon közelebről kivételesen fűrészárut is fog a kincstár kisebb csoportokra osztva értékesíteni.

Vételalkalom tehát van bőven s kívánatos volna, hogy az iparosok szövetkezeti alapon a Duna, Tisza, Vág, Garam és Maros

mentén fűrésztelepeket létesítsenek, amelyek az iparosok által közvetlenül felhasználható félgyártmányokat állítanák elő és a fakarteltől függetlenül adnák el.

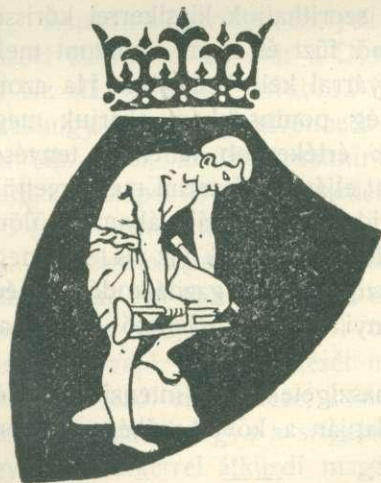
Kincstári műfaraktárak létesítésétől a miniszter — a mult szomorú tapasztalatai alapján — el kíván tekinteni és nem teljesítheti a nyilvános verseny kizárására vonatkozó kívánalmakat sem.

Okszerü gazdálkodás a Dunaszigeteken. Az erdőgazdaság körébe tartozó Dunaszigetek legtöbbször ugyanaz a kép tárul szemeink elé.

A mélyebb helyeken, melyeket normális vizállás mellett is víz borít, a hinárt (*Ceratophyllum demersum*) találjuk, melynek igen jelentős szerep jut ezen mélyedések feltöltésében. Ugyanis oly sűrűn hálózza be e részeket, hogy mintegy szűrő hat, mely a vizet átbocsátja ugyan, de az általa tova hordott homokot, iszapot visszatartja. Ennek folytán a fenék egyre emelkedik, míg végre egyéb növények tenyészésére is alkalmassá válik. Így mihamar megtelepül az ehető gyümölcsű sulyom (*Trapa natans*) és a vizek

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrásai csusz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitűnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

tündére, a vizirózsa (*Nymphaea*). E mélyedések szélein pedig, mintegy körülhatárolva azokat: a nád (*Phragmites*), sás (*Carex*) és káka (*Scirpus*) üti fel tanyáját.

A normális vizállásnál alig, vagy egyáltalában el nem öntött helyeken a kék nefelejts (*Myosotis palustris*) jelenik meg a lósóska (*Rumex obtusifolius*) társaságában, a fásnövények közül pedig a fűz, sőt elvéve a feketenyár.

A magasabb, tehát csak nagyobb vizállás esetén elborított területeken a fűz és feketenyár mellett a fehérenyár is feltalálható, ugyiszintén a legkülönbözőbb cserjék, mint a szeder (*Rubus caesius*), a kányabangita (*Viburnum opulus*) és cseregalagonya (*Crataegus oxiacantha*).

Végül vannak az egyes szigeteken olyan kimagasló helyek, melyek csakis árvíz idején kerülnek víz alá s melyeken már az amerikai kőris, kocsányostölgy és szil is előfordul már, bár csak szórványosan.

Miként oly számos esetben maga a nagy természet adja az erdőgazdának a legjobb tanácsokat, úgy a Dunaszigetek előbb vázolt képéből vonhatjuk a legmegfelelőbb következtetést arra nézve, hogy az egyes területrészekben mely legértékesebb fanemeket tenyészthetjük. Ugyanis erre nézve irányadónak vehetjük a szigetek növény- és fatenyészetének jelenlegi elosztását, mert ebből tudhatjuk meg, hogy mely helyeken szoríthatjuk ki sikerrel kőrisrel és tölgygyel a gyomfaszámba menő fűzt és nyárt s viszont mely részek azok, melyeken fűzzel és nyárral kell beérnünk. Ha azonban az egyes Dunaszigeteken még pontosabban akarjuk megállapítani a kőris, tölgy és egyéb értékesebb fanemek tenyészhelyeit, akkor legczélszerűbb akként eljárni, miszerint megfigyeljük, hogy a tavaszi és őszi áradások idején és egyáltalában a különböző vizállások mellett, mely területek kerülnek víz alá. Ezt megismerve, már könnyű lesz a Dunaszigeteken a gazdálkodást akként berendezni, hogy minden talpalatnyi helyük a lehető legjobban kihasználtságuk.

Ezeket előrebecsátva, a Dunaszigeteket az intenzív kezelés és racionális gazdálkodás elvei alapján a következőképen vélem berendezni.

A szigeteken köröskörül egy körülbelül 30 m-es sávon jól záró-

dott és gondosan kezelt füzállomány volna létesítendő, mely fejlesz-
üzemmódban volna kezelendő. Ezen füzefasztának az volna a
főfeladata, hogy a szigetek belterületének értékesebb állományait
a jégzajlás okozta károsításoktól megóvja.

Különös gondot kellene fordítani arra is, hogy a szigetek
előforduló, főképp sekélyebb mélyedések a lehetőséghez képest
feltöltessenek. Evégből czélszerűnek mutatkozik a mélyedéseket a
vízfolyás irányába eső szélüktől bizonyos távolságban oly sűrűn
amint csak lehet, füzfadugványokkal beültetni. Ezeknek ugyanaz
a szerep jutna, mint a hinárnak, hogy tudniillik a tovafoyló
vizet átbocsássák ugyan, de annak hordalékát visszatartsák. Idővel
pedig ezek akként kezelendők, hogy vezérhajtásukat meghagyva
a mellékágakat lenyessük, s pedig úgy, hogy felülről lefelé mind hosz-
szabb ágcsapokat hagyunk, melyeknek rügyeiből új hajtások erednek
és ezek a szomszédos egyedek hajtásaival továbbra is megfelelő
sűrűséget alkotnak. Hogy ily módon mily szép eredményt lehetne
elérni, példák azok az ujonnan létesült homokzátonyokon képződő
kendersűrűségű malátások, melyek az illető zátonyt egyre jobban
és jobban feltöltik.

Ha a szóban lévő mélyedések sekélyek, akkor bizonyos
távolságban több helyen is lehetne ilyen szűrőket létesíteni, s e
célra a füzön kívül esetleg az égert is fel lehetne használni.

Azokon a helyeken, melyek rendes vízállásnál nincsenek ugyan
vizzel elárasztva, de már a Duna jelentéktelenebb áradása esetén
is víz alá kerülnek, továbbra is a füz és nyár volna fentartandó,
csakhogy a jelenlegi elvéhéd fák helyébe karódugványok ülte-
tendők. Ezek azután, valamint az esetleg meghagyandó még
sarjadzani képes fiatalabb egyedek sarjerdő-üzemmódban kezelendők,
20 éves forduló mellett.

A szigetek azon részeire, melyeket a víz csak nagyobb áradás-
alkalmával önt el, az amerikai kőrís volna ültetendő, mely az üde,
termékeny talajon igen jól tenyészik. A kőrísnek az említett
helyeken való megtelepítését nemcsak a nedves talajjal szemben
való kedvező viselkedése, hanem gyors növése is ajánlja, mely
tulajdonságánál fogva a szigetek helyenként szinte áthatolhatatlan
gyomjain sikerrel átküzdí magát.

Esetleg ugyanezen helyeken, valamint különösen a még

magasabb részeken kocsányostölgy tenyésztendő, mely az ásványi anyagokban gazdag áradványtalajon igen szépen fejlődik. A tölgy megtelepítése legczélszerűbben ültetés útján eszközölhető s pedig jól fejlődött csemeték felhasználásával. Helyenként azonban az ültetés helyett makkvetést is lehet alkalmazni, midőn 40—50 cm szélesen, gyomoktól megtisztított pászták közéjébe vont barázdába vetjük a makkot. A vetésnek ezen módjával védhetjük meg a legkevesebb költséggel a kikelő csemetéket a gyomok elnyomása ellen.

Miután a kőris és tölgy ültetése ősze és tavaszra, tehát éppen arra az időpontra esik, midőn a Duna vizállása a legmagasabb s ha azok a helyek, melyekre az említett két fanemet telepíteni szándékoznak, ilyenkor nincsenek is mindig víz alatt, a legtöbbszőr vízenyősek, miért is ajánlatos a dombos ültetés valamelyik módját alkalmazni.

Igy a szigeteken a jövőben tenyésztendő fanemet illetőleg egyáltalában nem osztom Hamernyik nézetét, ki a jövőre is csak a füz- és nyárfajokat, esetleg a kőrist ajánlja.

Hiszen például az apatini erdőhivatal egyes szigetein is található igen szép tölgyegyedek, melyeknek bizony mit sem ártottak az árvizek. Hivatkozom továbbá Földes János főerdőtanácsosnak „Legelőerdők“ című művében leírt tapasztalatára, mely szerint a múlt század 90-es éveiben a szigetek fiatal tölgycsemetéit elborította a víz, mely csak mintegy öt hét után apadt le. De alighogy elvonult az ár, ismét elöntötte a víz az említett csemetéket, melyek ekkor három hélig maradtak víz alatt, s a csemeték mindezek daczára a következő évben a legépebb állapotban voltak.

Különben a kincstár szigetbirtokainak gazdálkodásában helyenként érvényesül is már a tölgy és kőris meghonosítására irányuló törekvés. Legalább erre enged következtetni egyes szigetek újabb üzemterve. Így például az apatini erdőhivatal alá tartozó palánkai erdőgondnokság rendszeres gazdálkodás alá vont szigeteinek 1907-ben készült üzemterve javarészt kőrissel elegyes tölgyek telepítését írja elő. Ugyanis nevezett erdőgondnokság alá tartozó Dunaszigetek lágy erdei külön üzemosztályt alkotnak, mely 3 tagból áll s összterülete 1734 hold. A 2. tag ugyan még üzemén kívül van helyezve, de az 1. és 3. tag egyes erdőrészeiben már igen szép amerikai kőrissel elegyes tölgy fiatalosok vannak. Így:

Tag	Erdőrész	F a n e m	Elegy- arány	Terület	Kor	Sűrűség	Termő- helyi oszt.
1.	3	Tölgy	0·3	18·1	13	1·0	II.
		Amerikai kőris	0·7				
3.	33	Tölgy	1·0	8·5	19	0·9	II.
3.	34	Tölgy	1·0	10·5	22	0·9	II.
3.	35	Tölgy	1·0	6·4	8	0·9	II.
		Tölgy	0·6	13·0	13	0·5	II.
3.	38	Amerikai kőris	0·4				
3.	40	Tölgy	1·0	6·3	16	0·9	II.
		Tölgy	0·6	5·2	13	0·5	II.
3.	42	Amerikai kőris	0·4				
		Tölgy	0·6	16·4	13	0·9	II.
3.	50	Amerikai kőris	0·4				

Ezen erdőrészekben a telepítés makkvetéssel történt s a pótlások 2 éves csemetékkal fogatosítottak.

A 3. tag két erdőrészében, nevezetesen a 36. és 46-ikban, nemesfűz telepítésével folytak kísérletek, melyek azonban nem jártak a kívánt eredménnyel.

A naponta fokozódó faszükséglet s különösen a kocsányostölgynek nagymértékű fogyása s továbbá a lehető legnagyobb jövedelem elérésére való törekvés és az általános közgazdasági érdek követelte észszerű gazdálkodás kívánalmai folytán igyekezni kell az adott talaj- és termőhelyi viszonyok között a lehető legértékesebb fanelemek nevelni. Ennek megfelelően viszont a Duna-szigeteken a jövőben követendő gazdálkodás megállapításánál, illetőleg az ezentul tenyésztendő fanelemek meghatározásánál különös súlyt kell helyezni az amerikai kőris és kocsányostölgynek minél nagyobb mértékű megtelepítésére. *Pető János.*

